

SIFOs Referansebudsjett for forbruksutgifter 2019

SIFOs Referansebudsjett viser alminnelige forbruksutgifter for ulike typer hushold. Det kan settes sammen slik at det viser kostnadene ved å opprettholde et rimelig forbruksnivå for hushold av ulik størrelse og med forskjellig alders- og kjønns sammensetning. Budsjettet omfatter både vanlige, løpende utgifter til mat, klær, hygieneartikler o.l. og utgifter til sjeldnere innkjøp av varige forbruksgjenstander som møbler, elektrisk utstyr o.l.

Et rimelig forbruksnivå

Referansebudsjettet viser hva det koster å leve på et rimelig forbruksnivå for det aktuelle husholdet. Med et rimelig forbruksnivå menes et forbruk som kan godtas av folk flest. Forbruket er akseptabelt i den forstand at de fleste nordmenn – uansett egen inntekt – kan leve på dette nivået uten å skille seg for mye ut. Dette er et forbruk som en med rimelighet kan forvente at personer som er i arbeid har tilgang til. Det oppfyller kravene til helse- og ernæringsstandarder og gjør det mulig for husholdets personer å delta i de mest vanlige fritidsaktivitetene på en fullverdig måte.

Budsjettet er ett eksempel

Utgangspunktet for budsjettet er en detaljert oversikt over varer og tjenester som blir gjenstand for prismålinger. Det er et eksempel på hva fagfolk innen de ulike forbruksområdene mener inngår i et rimelig forbruk. Dette betyr at budsjettet ikke gjenspeiler et statistisk gjennomsnitt. Varene som ligger til grunn for beregningene holder et alminnelig bra kvalitetsnivå. Det er lagt vekt på god holdbarhet, enkel utførelse og funksjonalitet. I de tilfeller der det er nødvendig, er sikkerhetsaspektet også vurdert. Videre er det viktig å merke seg at budsjettet ikke omfatter alle utgifter som en person eller en familie kan ha, som f.eks. bolig, feriereiser, gaver og helsetjenester.

Budsjettet er et langtidsbudsjett

Referansebudsjettet er et budsjett for hushold som allerede lever på et rimelig nivå, det er et suppleringsbudsjett. Det blir kalt et langtidsbudsjett fordi det er beregnet at en skal sette til side penger hver måned for å ha råd til å foreta sjeldnere innkjøp av dyre og varige forbruksgjenstander. Når kjøleskapet, komfyren, vaskemaskinen e.l. går i stykker, skal en ha penger til reparasjoner eller til å kjøpe nytt, uten at dette går ut over forbruket ellers.

OSLOMET

STORBYUNIVERSITETET
FORBRUKSFORSKNINGSINSTITUTTET SIFO

Individspesifikke utgifter

kroner pr. måned

1. Mat og drikke

Kjønn			Jenter	Gutter	Jenter	Gutter	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Gravide/ ammende		
Alder	6-11 mnd.	1 år	2-5	6-9	10-13	10-13	14-17	14-17	18-60	18-60	> 60	> 60	
Pr. mnd.	700	1020	1310	1890	2120	2360	2380	2950	2360	2930	2110	2460	2760

2. Klær og sko

Kjønn			Jenter	Gutter	Jenter	Gutter	Kvinner	Menn		
Alder	< 1 år	1 år	2-5	6-9	10-13	10-13	14-17	14-17	> 17	> 17
Pr. mnd.	340	470	520	560	580	550	790	650	820	770

3. Personlig pleie

Kjønn			Jenter	Gutter	Jenter	Gutter	Kvinner	Menn	Kvinner			
Alder	< 1 år	1-2	3	4-5	6-9	10-13	10-13	14-17	14-17	18-50	> 17	> 50
Pr. mnd.	320	360	250	160	240	390	250	540	390	740	580	680

4. Lek og mediebruk

Alder	< 1 år	1-2	3-5	6-9	10-13	14-17	> 17
Pr. mnd.	150	370	610	710	1050	1210	1240

5. Reisekostnader (30-dagersbillett Ruter, Oslo pr. 01.02.2019)

Alder	4-19	20-66	> 66	Student	20-29
Pr. mnd.	375	750	375	450	

6. Spedbarnsutstyr

	Grunnutrustning	Supplering
Alder	Fra 6 mnd. før fødsel	<1
Pr. mnd.	3900	810

SIFOs Referansebudsjett 2019

Referansebudsjettet blir normalt oppdatert årlig ved å justere fjorårets priser etter konsumprisindeksen for de enkelte forbruksområdene pr. 10. februar. Disse beregningene blir utført med utgangspunkt i egne prisregistreringer. Budsjettet for 2019 er i sin helhet justert etter konsumprisindeksen.

For barnehageutgifter benytter vi den nasjonale maksprisen for en barnehageplass som gjelder for hushold med brutto inntekt over kr 587 552. Hushold med lavere brutto inntekt enn dette betaler maksimalt 6 % av brutto husholdsinntekt. Kommunene kan tilby en lavere makspris, og gi større moderasjon. For skolefritidsordningen/aktivitetsskolen benytter vi Oslo kommunes satser for oppholdsbetaling. Dette er kun et eksempel og vil kunne variere mellom ulike kommuner.

NB: husk at kostpenger kommer i tillegg til oppholdsbetalingen i barnehagen. I Oslo kommune er dette beløpet i 2019 på kr. 175. Det er imidlertid store variasjoner i kostpenger mellom ulike barnehager i landet. Husk også at beregninger til mat og drikke forutsetter at all mat spises i hjemmet. Det vil si at kostpenger til barn som er i barnehage helt eller delvis inngår i beløpet for mat og drikke slik det fremgår i de individspesifikke utgiftene.

Om kostpenger, se: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/om-barnehagen/>.

Husholdsspesifikke utgifter

kroner pr. måned

7. Andre dagligvarer

Antall personer	1	2	3	4	5	6	7
Pr. mnd.	270	340	450	630	730	820	910

8. Husholdsartikler

Antall personer fra 3 år	1	2	3	4	5	6	7
Pr. mnd.	370	400	490	620	680	760	800

9. Møbler

Antall personer fra 3 år	1	2	3	4	5	6	7
Pr. mnd.	360	400	500	630	740	890	1010

10. Mediebruk og fritid

Antall personer	1	2	3	4	5	6	7
Pr. mnd.	2240	2240	2360	2500	2500	2520	2520

11. Bilkostnader (drift, vedlikehold)

Antall personer	1-4	5-7
Pr. mnd.	2420	3570

12. Barnehage (heltidsplass, Oslo kommune pr. februar 2019)* (se ramme)

Inntekt	>587 552
1. barn	2990
2. barn	2093
Øvrige barn	1495

13. SFO (Aktivitetsskolen, Oslo kommune pr. februar 2019)

Inntekt	>387 552	>217 998	<217 998
Heldagsplass	3079	1208	657
Halvdagsplass	2081	772	422

Dette bør du merke deg

Før du tar budsjettet i bruk bør du ha lest "Kriterier og forutsetninger" og "Utfyllende om de enkelte forbruksområdene" på siste side.

Individspesifikke forbruksområder omfatter varer og tjenester som er knyttet til enkeltindividenes forbruk, og utgiftene varierer med husholdsmedlemmenes alder og kjønn.

I det husholdsspesifikke forbruket inngår varer og tjenester som kan benyttes av flere personer. Eksempler på dette er møbler, kjøkkenutstyr, telefon og aviser. Derfor er disse kostnadene relativt sett høye for enpersonhushold, mens de øker med bare mindre beløp med økende antall personer.

"Stordriftseffekt"

I Referansebudsjettets kalkulator blir det beregnet en såkalt stordriftseffekt som kommer til uttrykk ved at de fleste individspesifikke utgiftene reduseres med 20 % i hushold med flere enn tre personer. I hushold med bare én voksen beregnes stordriftseffekt først fra hushold med flere enn fire personer. Denne måten å beregne stordriftseffekt på kan føre til en overestimert av kostnader for familier med mange barn (4 eller flere barn), og budsjettet bør i disse tilfellene benyttes med varsomhet.

Suppleringsbudsjett

Referansebudsjettet er beregnet på hushold som allerede lever på et rimelig forbruchs nivå, og passer ikke for folk i etableringsfasen.

Slik setter du sammen budsjett for kjernefamilien

1. Mat og drikke	kr 8 720
2. Klær og sko	kr 2 690
3. Personlig pleie	kr 1 870
4. Lek og mediebruk	kr 4 140
Sum individspesifikke utgifter	kr 17 420
- 20% stordriftseffekt	- kr 3 484
Totalt	kr 13 936

5. Reiseutgifter for de voksne	kr 1 500
6. Andre dagligvarer	kr 630
7. Husholdsartikler	kr 630
8. Møbler	kr 630
9. Mediebruk og fritid	kr 2 500
10. Bilkostnader	kr 2 420
Sum husholdsspesifikke utgifter	kr 8 310
Utgifter pr. måned	kr 22 246
Utgifter pr. år	kr 266 952
Barnehage kr 2 990 pr. mnd. i 11 mndr.	kr 32 890
Totalt (avrundet)	kr 299 840

For å vise hvordan budsjettet kan brukes, har vi laget et eksempel for kjernefamilien Nordmann. Fra tabellene har vi tatt ut tallene (ringet rundt) for mor, far og barna Lars på 5 og Kari på 11 år. Tallene har vi lagt sammen for hvert forbruksområde, f.eks. Mat & drikke kr 2360+ kr 2 930 + kr 1 310 + kr 2 120 = kr 8 720. Tilsvarende er gjort for de andre forbruksområdene.

*Forutsetning: 5-åringen er i barnehage, og utgiftene er beregnet etter en brutto husholdsinntekt over kr 587 552

** I dette eksemplet er det ikke beregnet utgifter til kollektivtransport for barna. I kalkulatoren regnes dette automatisk.

Utfyllende om de enkelte forbruksområdene

Mat og drikke

Budsjettposten dekker det totale dagsbehovet for mat- og drikkevarer for ulike aldersgrupper (varierer med alder og kjønn). Det forutsettes moderat aktivitetsnivå ved beregning av matevaremengder og at all mat lages hjemme (ingen "utemåltider"). Budsjettet er basert på vanlig norsk mat, tradisjonelt måltidsmønster og matvareforbruk, med innslag av nyere typer matvarer. Det er utarbeidet en meny som både tar hensyn til behovet for variert og god mat og til ernæringsmyndighetenes anbefalinger for et forsvarlig kosthold. Budsjettet gir rom for brus og boller, men ikke sjokolade, chips osv.

Når det gjelder budsjettposten Mat & drikke for barn ½-1 år, bygger den på antatt energibehov hos barn på ca. 10-11 måneder. Det er forutsatt at barnet ammes, og at det i hovedsak spiser deler av samme type middagsmat og brødmat/frukt som de andre i husholdet. Industriframstilte grøtprodukter inngår i menyen, men kun begrensede mengder av andre typiske barnematprodukter.

Klær og sko

Budsjettet skal dekke hele årsbehovet og ta hensyn til årstidsvariasjon, samt klær for vanlige sports- og fritidsaktiviteter og til formelle anledninger. Det er tatt hensyn til at barn og ungdom i vekst skal ha klær med riktig passform, og det forutsettes i utgangspunktet ikke arv av klær og sko, eller egeninnsats som søm, strikking etc. Varene som danner grunnlag for beregningene holder enkel, god kvalitet og moderat pris.

Personlig pleie

Budsjettposten skal dekke utgifter til personlig pleie, som såpe, enkel tannpleie, begrenset mengde kosmetikk, frisør, barbersaker, bleier m.m. Ett tannlegeettersyn pr. år inngår også.

Lek og medieforbruk (individ)

Budsjettposten omfatter leker til barn, sykler, sportsutstyr, bøker, dataspill, kino, teater osv. Budsjettet gir rom for deltagelse i enkle fritidsaktiviteter, inklusive medlemskap i frivillige organisasjoner. Det forutsettes i utgangspunktet ikke arv av fritidsutstyr mellom søsken. Utgifter til anskaffelse og bruk av smarttelefon, med blant annet muligheter for avspilling av musikk, er med i alle aldersgrupper fra 10 år.

Andre dagligvarer

Denne budsjettposten omfatter papirvarer, vask/rengjøringsartikler og varer som lyspærer, batterier, plaster osv.

Husholdsartikler

I budsjettposten inngår hvitevarer, kjøkkenutstyr, dekketøy, rengjøringsutstyr etc. samt husholdstekstiler som sengetøy, håndklær og gardiner osv.

Møbler

Denne budsjettposten omfatter alt av møbler og inventar i alle rom, som entré, stue, kjøkken og soverom. Budsjettposten er tilpasset antall personer i husholdet.

Mediebruk og fritid (hushold)

Budsjettposten omfatter utgifter til Internett, stasjonær pc, samt bærbar pc for hushold med 3 eller flere personer, kanalpakke til TV, TV-lisens, muligheter til avspill av musikk og digitale spill o.a. Her ligger også utgifter til noe fritidsutstyr som er knyttet til husholdet. Også kjøp av aviser og en enkel innboforsikring ligger inne i denne budsjettposten.

Bilkostnader

Budsjettposten dekker driftsutgifter, inkludert forsikring og årsavgift, for hhv. 10.000 og 15.000 km pr. år. Avskrivninger er ikke med. Beregningene er gjort på grunnlag av retningslinjer fra Opplysningsrådet for Veitrafikken AS. Utgifter til bomplassering er inkludert. Det forutsettes bruk av kollektivtransport til og fra arbeidssted.

Spedbarnsutstyr

Budsjettposten er delt i hhv. grunnutrustning og supplering. I grunnutrustningen inngår utstyr som et barn trenger fra det er født, f.eks. seng, sengetøy, vogn, bærebag, tåteflasker osv. Her inngår også klær som er beregnet for de aller første månedene. NB! Kostnadene er her beregnet pr. måned i 6 måneder før ventet fødsel.

I tillegg til det utstyret som er nødvendig allerede fra fødselen av, er det behov for supplering i løpet av barnets første leveår (bilsete, barnestol, barnebestikk etc.). Kostnadene for dette er beregnet pr. måned i hele første leveår.

Barnehage og SFO

Det kreves betaling bare for den tiden barnet er i barnehagen eller SFO/AKS. Med én måneds ferie vil utgifter til barnehage og SFO/AKS på årsbasis bli 11 gange månedsbeløpet (se eksemplet).

I denne publikasjonen vises kun maksimalprisen for barnehage som betales av hushold med en brutto husholdsinntekt på over 587 552 kroner. For hushold med en brutto husholdsinntekt under dette beløpet er betalingen maks 6 prosent av inntekten. Kalkulatoren på SIFOs nettside tar hensyn til dette.

Kriterier og forutsetninger

Referansebudsjettet skal i hovedsak dekke

- daglige, løpende utgifter og mer sjeldne utgifter
- et rimelig forbruk som gir mulighet for deltakelse i vanlige, sosiale aktiviteter
- utgifter knyttet til vanlige funksjoner i et hushold
- innkjøp av alle varer "over disk"

Budsjettet bygger ikke på utstrakt bruk av tilbud og salgsvare.

Referansebudsjettet omfatter ikke utgifter til

- bolig, strøm og andre boutgifter, (som f.eks. vedlikehold)
- tobakk og alkohol
- helsetjenester
- kostbare, utstyrskrevede fritidsinteresser
- feriereiser
- feiring av begivenheter, gaver
- "uteliv"

OSLOMET

STORBYUNIVERSITETET
FORBRUKSFORSKNINGSINSTITUTTET SIFO

Postboks 4 St. Olavs plass
0130 Oslo

Besøksadresse:
Stensberggt. 26, 7. etg
Telefon: 67235000

E-post: post@oslomet.no
Internett: www.oslomet.no/om/sifo